СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 216. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 15 вересня 1934.

VOL. XLII. No. 216. Jersey City, N. J., Saturday, September 15, 1934. THREE CENTS.

ХОЧУТЬ УЖИВАТИ ФЕДЕРАЛЬНЕ ВІЙСЬКО ПРОТИ СТРАЙКАРІВ

ПРОВІДЕНС (Ровд Айленд). — Ґовернор цього стейту, Теодор Ґрін, зажадав від стейтової леґіслятури, зібраної на спеціяльну сесію, дозволу подати федеральному урядови просьбу післати стейтовому урядови федеральне військо на поміч проти страйкарів.

У своїй промові перед леґіслятурою ґовернор представляв справу так, що в стейті нема порядку, що стейтовий уряд не може собі дати ради та що страйку вживають радикали для цілей революційної пропаґанди.

Леґіслятура дебатувала довго над пропозицією ґовернора, але розійшлася пізно вечором, не ухваливши пропозиції ґовернора.

Президент Рузвелт заявив через своїх урядників, що він готов вислати федеральне військо на успокоєння стейту Ровд Айленд, якщо стейтовий уряд цього зажадає. Коли прийде така просьба, президент вишле туди на розгляд ситуації свого секретаря війни, Дерна, та команданта окружного корпусу. В таборах федерального війська стоїть 4,000 жовнірів, готових до вимаршу.

Війська Національної Ґвардії далі вдержували порядок у місті Вунсакет, у стейті Ровд Айленд, де згинув один страйкар, а багато інших мали тяжкі ушкодження тіла, коли жовніри стріляли вечором до маси з яких 5,000 осіб.

Президент Рузвелт старається довести повагою свого уряду до переговорів між представниками юнії ткальняних робітників і власників фабрик. Сподіваються загально, що така конференція відбудеться вже на початку наступного тижня в приватнім маєтку президента в Гайд Парку, Ню Йорк.

РЕПУБЛИКАНЦІ ЗБИРАЮТЬСЯ ПОБОРЮВАТИ НА ДОБРЕ „НОВИЙ РОЗДІЛ".

НЮ ЙОРК. — „Юніон Ліґ Клоб" закликає всіх републиканців поборювати політику „Нового Розділу" та голосувати на кандидатів републиканської партії.

Резолюція клюбу представляє урядників з окруження президента Рузвелта за небезпечних теоретиків, які можуть завести край або до тиранії або до революції.

СЛІДСТВО ЗА ПОЖАР КОРАБЛЯ.

НЮ ЙОРК. — Перед федеральними інспекторами кораблів ставали як свідки пасажири кораблів, котрі поспішили на поміч горіючому кораблеви „Моро Кесл".

Пасажири корабля „Президент Клівленд" закидали капітанови цього корабля, що він вів ратункову акцію дуже недбало й несправно. Він дав приказ плисти на поміч пізно, а прибувши на місце нещастя, не став у відповіднім місці. Через те залога „Президента Клівленда" вратувала багато менше людей, як була би вратувала, колиб акцію ведено справно.

ДОНЕСЕННЯ ПРО НОВІ ПОЖАРИ КОРАБЛІВ.

ПАНАМА. — Через шлюзи Панамського Каналу переїхав німецький вантажний корабель „Касель" та задержався зараз у порті Крістобал, щоби погасити вогонь, що розгорівся в його ладунку вугля. Команда корбля догадується, що вугля загорілося само від себе.

Англійський корабель „Бредберн", на котрому теж загорівся ладунок товару, приїздить до порту Бальбоа в суботу.

Нюйорський митний уряд дістав урядове повідомлення, що на кораблі „Санта Барбара", котрий належить до лінії „Ґрейс", повстав малий огонь у корабельній ледівні. Заряд корабля припускає, що вогонь був підложений.

ВІДКРИТО „МОЗКОВИЙ ВІТАМІН".

КЛІВЛЕНД (Огайо). — На зборах Американського Хемічного Товариства виступили лікарі О. Л. Клайн і С. А. Елведжем та професор Гарт зі звітом зі свого відкриття „мозкового вітаміну", себто чинників, котрі втержують нормальні функції мозку.

Кури, котрим не давано цього вітаміну, занедужували до 4 тижнів на параліж. У науці будуть цей вітамін називати „В-4" (бі-фор).

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

НЮ ЙОРК. — Три узброєні бандити напали на фабрику штучних цвітів, що належить до братів Капланів, і в білий день, у приявности кількох соток робітників, заграбили від фірми 9,641 долярів, призначених на тижневу виплату робітникам.

ДЛЯ ЗАХОРОНИ ПЕРЕД ВИПАДКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Комісія публичної служби стейту Ню Йорк видала розпорядок, що омнібуси мають набудуче вживати повітрових гальм. Розпорядок відноситься до „босів", котрі можуть узяти більше як 21 осіб. „Боси" будуть точно провірювані урядом.

ЧУЖІ ВАЛЮТИ НА СУМУ ПІВТОРА МІЛІОНА В СТІНІ.

У Кишиневі працював кімнатний маляр Василь Кермелишин у домі банкира Рошковського. У часі роботи потиснув він за ґудзик і на велике його здивування отворився тайний сховок, у якому були цілі стоси чужих валют, долярів, англійських фунтів, польських злотих і т. д. Він, не надумуючися, забрав гроші в кишені й утік. Аж по довшому часі відкрив банкир злодійство й зробив донос. Усіх грошей було на суму півтора міліона левів. Цікаво, що банкир буде відповідати перед судом за переховування чужих валют.

НАПАСНИЙ ЖИД.

У Тецканах (Буковина) трапилася Жидови дурничка, не далеко ходячи, таки за турецьким мостом, на краю села. Купець з Липкан Іціґ, що скуповує кури по селах, зайшов до хати Горбуля за курми. Заставши тільки жінку дома, задумав старий жидюга пофліртувати з нею. Нападена брутально жінка почала боронитися й тяжко побита й перестрашена вибігла на двір, а звідти до села за чоловіком, що робив на недалекім складі дерева. Нім прийшов чоловік, то Жид зник так, що й жандарми не могли віднайти його. За кілька днів Жида приведено в село. Не було іншого виходу: Жид мусів залагодити справу мировим судом. Кажуть, що ця дурничка коштувала його біля 6,000 левів, а крім того Горбуль поговорив з Жидом і в чотири очі.

ЧИСЛЕННІ КРАДЕЖІ В ПОНТА ҐРОСА.

Понта Ґроса, хоч зачисляється до менших міст Парани, то, на жаль, своїми проступками, а особливо останніми часами, дорівнує неодному великому місту. На деннім порядку, як доносять часописи, трапляються там ріжні крадіжі, бійки, газардові гри і багато інших злочинів. Ось найновіші відомости з ґазет доносять неабияку новину, а саме, що в отанніх днях протягом 48 годин злодії доконали 9 більших крадіжів.

ЗАКЛАДАЮТЬ СТАРОЯПОНСЬКЕ МІСТО.

На зазив учених рішився японський уряд вибрати одно зі своїх містечок на живий музей старояпонських звичаїв. У цім місті не буде жадного із новіщих винаходів, ні електричного освітлення, ні радія чи кіна, ні сучасних комунікаційних засобів. У місті буде обовязувати старий народній стрій та старояпонські февдальні відносини. Виберуть, здається, Кіошу, маленьке містечко на самотнім острівці Гоккайдо, де вплив Европи й Америки дотепер був дуже малий.

НЕ БУДЕ ВЖЕ РАДІЄВИХ ПЕРЕБОЇВ.

Двом італійським інжинірам, Бозелієму й Карневолему, вдалося збудувати радієвий апарат, який усуває всякі перебої. Урядова комісія, що мала перевірити діяльність апарату, висказалася про нього так прихильно, що італійська влада виплатила негайно обом винахідникам велику суму на дальші спроби.

ЩЕ ОДИН ЛІК ПРОТИ РАКА?

З Парижа повідомляють, що професор Альмейда з Ріо де Жанейро з успіхом лікує ракові опухлини при помочі кисня. Кисень нищить ті опухлини, але не шкодить живим тканкам людського тіла. Годі сказати, котрий це вже зчерги „лік" на цю неугу, яка тепер стала одною з найстрашніших для людства.

САМА МІХ ДРЕ Й КВИЧИТЬ.

Жиди в Галичині справляють великий „рейвах", що Українці організуються в кооперативах і не купують у Жидів. Жидівська ґазета польською мовою, „Хвіля", містить знов напади на Українців. Якийсь д-р. Штендіґ там пише: „Є в селі коло 60 жидівських родин, переважно крамарів, яких одначе сільська кооператива витискає, аґітуючи серед селянства цілком явно. Директиви походять зі Львова, політичної централі, а виконують її платні працівники кооперативи й молочарні і тамошня українська інтеліґенція. То вона повчає Гуцула, де і в кого має купувати; вона запізнає селянина з антисемітизмом (!!). Самий Гуцул є ангельськи добрий. Я перевів низку розмов з ними і не завважив ні тіни „вродженого антисемітизму". Антисемітські „норови" знати виразно в українській молоді, яка „ликнула" культури і політичного життя".

„Н. Прапор" відповідає на ці „докори" влучно: „Наша кооперація не є політикою і не дістає директив з політичної централі у Львові! Наша інтеліґенція не є антисемітська і не запізнає селянина з антисемітизмом! Наше селянство має право купувати, де хоче, і не в Жидів! Наша молодь мусить „ликати" культури і політичного життя! Антисемітизму в нас нема і наша молодь не має антисемітських „норовів". Це ви, Жиди, робите самі антисемітизм, називаючи цим словом наше почуття самозбереження! Не тільки „Гуцул ангельськи добрий" — ми всі такі! А ви кричите, бо ми не хочемо, щоби нас хтонебудь використовував... Тихше! Ваші крики про антисемітизм викликують вовка з ліса"...

ВЕЛИКА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

На стації Реча, на лінії Букарешт—Крайова, сталося велике нещастя. Поїзд, що складався з цистерн ропи й бензини, розігнався на схилі перед стацією і не можна було його спинити. Він наїхав на такий самий поїзд, що надійшов з противного боку. Зударення було таке сильне, що обидва поїзди перевернулись, а льокомотиви й перші ваґони цілковито знищені.

Ропа й бензина занялися й почали експльодувати. До моря вогню не можна було приступити. При цьому зударенні згинули кільканацять залізничників.

ФАЛЬШУВАЛИ ПЯТЬЗЛОТІВКИ.

Поліція арештувала Тадея Карбуха зі Сваричева, Федорова з Ціневи і Йосифа Тшесьньовського, які пускали в обіг фальшиві пятьзлотівки. Всі три сидять в арешті в Стрию.

ЖІНКА ЗАМКНУЛА СВОГО ЧОЛОВІКА В ПИВНИЦІ.

Господар Андрій Ставрі з Логанешт (Румунія) захорував на нерви й не міг займатися господарством. Жінка його хотіла покласти руку на маєток, не зважаючи на 2 малолітних синів. Вона приняла до хати свого любчика, а дітей гнала з дому. Коли старий чоловік їй загрозив що її видідичить, то вона замкнула його до пивниці й не пускала нікого до нього, кажучи, що він небезпечний для людей. Сини тільки деколи заходили до батька. Недавно любовник напав на старого й почав бити його. Сини взяли сторону батька, дали доброго прочуханця любовникови матери й зробили донос до властей.

НЕ БЕРІТЬ ТРАВИ, ЗБІЖА Й ГАЛУЗОК У РОТ.

В Анґлії знайдено в городі мертву дитину з галузкою з каштана в руках. Лікарі ствердили, що деякі дерева, як каштан, мають у деяких місцях листя й галузок отруту, що може вбити чоловіка. Дитина в Анґлії померла саме внаслідок такої отрути. Тому не дозволяйте дітям брати у рот галузок, трави й колосків, бо можуть легко затруїтися. На колосках є часто грибок, що його оком не можна доглянути, а як зайде в рот, розростається й ранить язик і ясна, а часом зайде в груди й роз'їдає леґені.

У ЛЬВОВІ МАВ ЖІНКУ, А З ДРУГОЮ ОЖЕНИВСЯ.

Поліція арештувала у Львові Бернарда Фібера, купця, за злочин двоженства. Фібер одружився в 1930 р. з Льолею Ґольд і мав 3-літню донечку. В травні ц. р. підчас свого побуту в Кракові одружився ще з Сабіною Ґотліб. По трох днях забрав від Сабіни 300 зл., виїхав до Варшави і вже більше не вернувся до Кракова.

ПРОЄКТ ЗМІНИ БРАЗИЛІЙСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

Ґазети з Ріо Де Жанейро доносять, що Ґуставо Капанема, міністер просвіти, наміряє представити президентови републики проєкт утворення комісії, яка малаб за завдання впровадити деякі зміни в бразилійськім правописі.

СПРОНЕВІРИВ ГРОМАДСЬКІ ГРОШІ.

В Гаврилівці, пов. Надвірна, арештовано ґромадського касієра Івана Пилипяка, що спроневірив 2,549 зл. на шкоду громади. Пилипяком занявся слідчий суддя в Надвірній.

ПРОПУТАЛИ 120 ТИСЯЧ НА ЗАБАВИ.

У Варшаві кінчиться слідство проти кількох урядовців, які пропутали 120 тисяч зл. заставничого заведення на гулянки і забави.

УЧЕНИКИ-БАНДИТИ.

Чотири ученики середніх шкіл з Фальтичен (Румунія), Ґріґоріу, Ґольденберґ, Васілевіч і Морар, напали в фальтиченськім лісі на міліонера Берковіча, що проїжджав туди, вбили його й ограбили з суми 50 тисяч левів. Жандармерія вислідила вбивників, двох арештувала, а двох ще не знайшла. Один з арештованих повісився в часі слідства.

ПОЛЯКИ ПРОТИ ОХОРОНИ ПРАВ МЕНШИН

ЗАЯВЛЯЮТЬ У ЛІЗІ НАЦІЙ, ЩО НЕ БУДУТЬ ВИКОНУВАТИ СВОЇХ ЗОБОВЯЗАНЬ СУПРОТИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Несподівано для всіх польський міністер справ закордонних, Бек, заявив у Лізі Націй, що Польща не буде виконувати того пакту Версайського договору, що кладе на неї певні зобовязання супроти національних меншин. При визнанню Польщі самостійною державою їй поставили були одну з головних умов: забезпечення певних прав національним меншинам та контроля Ліґи Націй над виконанням Польщею цього зобовязання.

В заяві міністра Бека вбачають, що Польща тепер нехтує Версайський мир, на основі якого вона стала незалежною державою. Думають також, що це є признакою того, що Польща тепер ще більше піде в обійми Німеччини. В Женеві лише німецька делеґація задоволена й радіє з заяви Польщі. Бек ставить справу так, що відмова Польщею виконувати взяті на себе зобовязання вже рішена остаточно й що, мовляв, тепер нема що про це говорити.

ДАЛІ ЗАЛАШТУНКОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Не зважаючи на рішучий протест у лізі Націй Де Валери проти залаштункового полагоджування ріжних справ, а зокрема справи приняття в Ліґу Націй Росії, такі переговори провадяться далі. Французи передали Літвінову, який тепер знаходиться у Франції, недалеко кордону Швайцарії, проєкт запрошення Росії до членства, яке Ліґа має вислати Росії.

В свою чергу Літвінов передав Французам проєкт російської згоди на вступлення до Ліґи. Тепер обидва ці проєкти остаточно редаґують, щоби після того вони перейшли у відповідній формі через Ліґу Націй. Виступ Де Валєри лише затягнув справу приняття Росії до Ліґи Націй і не дав можливости Літвінову добитися триюмфального вступу до Ліґи.

РОСІЯ ВІДКИНЕ НОВІ ЯПОНСЬКІ ВИМОГИ.

БЕРЛІН (Німеччина).—Тут не сумніваються, що Москва відкине „неофіційну" пропозицію японського амбасадора в Берліні установити невтральну смугу шириною 50 миль здовж кордону Манчука. Річ у тому, що всі російські фортифікації для оборони сибірського кордону положені саме в цій смузі, а Японці ближче як майже пятьдесять миль не мають ніяких важних стратеґічних чи взагалі воєнних опорних пунктів.

Отже, відходячи на 25 миль від кордону Манчука, Росія малаб лишити всі свої залізно-бетонові фортифікації та інші уладження оборони, а тимчасом Японія нічого не втратилаб. Крім того сибірську залізницю, одиноку для підвозу війська й боєвих припасів, легко перетяти, а Японія вже збудувала густу сітку стратеґічних залізниць та доріг у Манчуку, що дає їй можливість оперувати порівнюючи невеликими силами проти значної російської армії.

Отся остання пропозиція Японії важніша ніж справа Східньо-Китайської залізниці. Ще підчас мирових переговорів у Портсмуті, після російсько-японської війни, Японія домагалася демілітаризації всього російського приморя. Тоді цього домагання Росія, навіть програвши війну, не приняла, а тепер Японці висувають ще гірше домагання. Отже справа японсько-російських відносин на Далекому Сході стає гострішою.

ЯПОНІЯ ТІСНІШЕ ПРИБИРАЄ ДО РУК МАНЧУКО.

ТОКІО (Японія).—Вироблено нові правила для японського „представництва" в Манчуку. Тепер командуючий японськими силами на Квантунському півострові у Манчуку буде разом з тим і японським амбасадором у Манчуку. Таким чином Манчуко опиниться під цілковитою контролею японської армії.

МАНЮ ГОСТРО ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПАНІ ЛЮПЕСКУ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — З Букарешту повідомляють, що на засіданню екзекутивного комітету національно-селянської партії виступив з гострою критикою придворної камарилі бувший премієр міністрів і голова партії, Маню. Він заявив, що в Румунії не буде політичного спокою й нормального життя так довго, як довго державою править камариля на чолі з панею Люпеску, любовницею короля.

Маню далі заявив, що він стоїть за скликання конґресу партії, щоб на нім орговорити способи, якими можна позбутися камарилі Люпеску. Свій виступ Маню виправдує бажанням ратувати монархію в Румунії, яка тепер загрожена тим, що робиться на очах усього громадянства в королівській палаті. Бувший премієр-міністер Вайда-Воєвода виправдував Люпеску й говорив, що вона не втручається в державні справи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИМОВНА НАУКА З КАТАСТРОФИ

Величезний страйк ткальняних робітників, котрий може обхопити мілион людей, котрий представляє собою одну з найдраматичніших боротьб американської історії, зійшов на другий плян, бо людську увагу захопила трагедія люксусового корабля „Моро Кесл", котрий, вертаючися з вакаційної подорожі в теплі краї, згинув від огню на морю, не дивлячися на всі модерні причандали безпеченства.

Донесення про катастрофу були в багатьох пунктах суперечні. Кождий доносив по своему. Один говорив гістерично про трагедію. Інший шукав героїзму. Кожду вістку треба було пізніше справляти. І нині, коли уряд веде в справі катастрофи аж два слідства, зовсім не знаємо, чи довідаємося колись усеї правди.

Попри цю лекцію помилковости людської обсервації є ще інші лекції.

Президент Рузвелт натякає на другу лекцію, коли говорить про потребу будувати набудуче кораблі, зовсім захоронені перед небезпекою пожарів. Це лекція технічна.

Кромі цеї є ще одна, хто знає, чи не найважніша з усіх. Ця лекція просвітлює зі ствердження таких фактів: що командант корабля працював над ратунком корабля й пасажирів зі справжнім геройством, але не дав радіовому операторови на час приказу вислати апель про допомогу; що команда дала пасажирам вістки про пожар аж тоді, як пожар добре розгорівся; що залога поводилася часто з самопосвятою, але на воді появилися лодки, які могли помістити 75 осіб, а мали тільки кільканацять, або лодки, в котрих сиділо двацять моряків, а тільки 3 пасажири; що на оклики людей з моря ніхто не звертав уваги; що пожарна сторожа покинула своє становище.

Ці факти дають людям просто огненними буквами лекцію, що може корабель був би й урятований, а на всякий випадок число жертв було би багато менше, якби команда була справніша. Якби командант був менше геройський, а більше надавався на своє становище холодною розвагою й холодною справністю. Якби кождий член залоги памятав на свій обовязок, себто свою службу, яку він має сповняти для охорони цілости, корабля і його пасажирів.

Словом, трагедія корабля „Моро Кесл", одна з найбільших морських трагедій історії людства, випікає в совісти людей науку про вагу організації.

Як люди цеї лекції собі не візьмуть до серця, то щойно це буде справжня трагедія „Моро Кесла". Бо це буде жертва без найменшої користи.

ПРО „ЄДИНИЙ ФРОНТ" СОЦІЯЛІСТИЧНИХ ТА КОМУНІСТИЧНИХ ПАРТІЙ

(Кореспонденція з Европи).

I.

Переговори про „єдиний фронт" комуністів з соціялістами почались у Франції. Почин до цих переговорів дали французькі комуністи. Відомо, що комуністичні партії цілого світа підлягають Москві. Французькі комуністи не посміли би вступати в якінебудь переговори з соціялістами, котрих вони вже 15 років виклинають як „соціял-зрадників" і „клясових ворогів". Мусіло „щось велике здохнути" в Москві, коли Сталін не тільки дозволив, але й наказав комуністичним партіям ріжних держав шукати порозуміння і „єдиного фронту" з соціялістами.

Причина нової тактики большевицької Москви дуже ясна й зрозуміла: Совіти бояться війни з Японією. Москва побоюється також Німеччини й Польщі. Московська дипльоматія горячково шукає собі союзників між державами західньої Европи. Найохотніше приняла московські пропозиції Франція, яка відновила з Совітами давній російсько-французький военний договір, що єднав колись французьку републику та царську Росію. В цих обставинах, щоб підсилити приязнь і згоду не тільки між державами, але й між „народами" совітського Союза та Франції, Москва рішила притягнути до „єдиного фронту" також французьких соціялістів. Очевидно Москва це робить не без хитрощів. Цілуючися з французькими буржуазними політиками, як Еріо, московські диктатори „роблять око" також до французьких робітників, щоб знайти між французькими соціялістами прихильників **военного союзу** Франції з Росією.

Цю причину зміни московської політики добре розуміють французькі соціялісти, як це виявилося в дискусії, що йшла довший час у французькій соціялістичній пресі. 15. липня відбулося засідання головної ради французької соціялістичної партії в Парижі. На тім засіданні виголосили були промови найвизначніші провідники партії. Дехто висловлював сумнів, чи можна йти разом з комуністами на оборону політичної свободи, коли московські комуністи у своїй державі задушили свободу й народоправство. Макс **Дормуа** заявив:

„Якщо нам комуністи пропонують єдиний фронт для того, щоб улекшити гру з військовим союзом (Франції з Росією), то я проти такої єдности".

Секретар французької соціялістичної партії **Фор** перестерігав своїх товаришів перед відомими бунтарськими методами комуністичної партії, бо ці методи можуть вельми пошкодити й соціялістам.

Посол **Леба** вказував у своїй промові на зміну тактики комуністів. Раніше вони проголошували, що обєднають французьких робітників у своїй партії „через голови соціял-зрадницьких провідників". Тепер Москві потрібна інша політична лінія, і французькі комуністи роблять соціялістам пропозиції про „єдиний фронт". Леба робить з того висновок, що французькі комуністи цілком залежать від Москви. Через те він радить своїм товаришам бути обережними: „Від нас вимагають підписати договір з партією, яка не є паном своєї політики".

Посол Л. **Блюм** пояснює пропозиції французьких комуністів до соціялістичної партії потребами **зовнішньої політики московського уряду.** Тому, що Франція є угольним каменем у дипльоматичній будові Совітів, то російські большевики хотять піддержати своє наближення до французького уряду через зближення комуністичних і соціялістичних робітників Франції. Блюм висловлює здогад, що тепер комуністичні партії в ріжних країнах уже не помагають, а більше перешкаджають російській заграничній політиці. Блюм підчеркнув той факт, що французькі комуністи „аж занадто охоче відмовляються від тих умов, які вони раніше ставили".

Як відомо, французькі комуністи заявили, що вони хочуть обороняти політичну свободу і демократію у Франції. Л. Блюм у своїй промові зазначив, що треба запитати всі партії комуністичного Інтернаціоналу: „Чи хочете ви і в інших країнах і зокрема в СССР робити так, як французькі комуністи?" Блюм є тої думки, що вразі створення єдиного фронту комуністичних і соціялістичних робітників у Франції, всеж французькі соціялісти лишають для себе й надалі повну свободу критики того, що діється під комуністичною диктатурою в СССР.

У французькій соціялістичній партії є сильна опозиція проти „єдиного фронту" з комуністами. Речники цеї опозиції є Фроссар, Дормуа, Еврар, Рівієр і інші. Але більшість партії пішла на цей маневр „єдиного фронту". Фактично йде гра: „Хто кого обкрутить?" Французькі соціялісти використовують слабість французької комуністичної партії, яка під диктат Москви мусить проголошувати, що вона буде разом із соціялістами обороняти ненависну большевикам „буржуазну демократію" у Франції. Цим способом соціялістична партія притягує в свої ряди тих французьких робітників, які через постійну сварку й суперечки між комуністами й соціялістами стояли осторонь від політичних партій. Плян французьких соціялістів полягає в тім, щоби повести за собою і комуністичних робітників і в наслідку **тактичної єдности зробити органічну єдність,** себто ліквідувати комуністичну партію. Ця політична гра криє велику небезпеку і для французьких соціялістів. Але вони пішли на підписання „пакту про ненапад" з комуністами, бо комуністи у Франції зреклися (принаймні на словах) свого домагання — диктатури — і проголошують, що будуть боронити „всі демократичні вільности, виборені м а с а м и („L' Humanite", 6 липня).

Про спроби „єдиного фронту" в інших країнах буде мова в дальшій статті.

О. Н.

„МАНЧЕСТЕР ҐАРДІЄН" ПРО ГІНДЕНБУРҐА

Багато було оцінок особи й діяльности помершого недавно німецького президента Гінденбурґа. Величали його в краю. Величали поза краєм. Підносили його ріжні особисті, горожанські й професійні чесноти. Назагал, відемних голосів майже не було.

Через те якраз варта піднести відемну оцінку президента Гінденбурґа, подану відомим англійським ліберальним журналом „Манчестер Ґардієн". Замітний цей голос тому, що „Манчестер Ґардієн" не може бути посуджений за сторонниче упередження проти особи Гінденбурґа. З тої причини оцінка вдачі й діяльности Гінденбурґа набирає особливої ваги.

Починає „Манчестер Ґардієн" від зображення „трагедії Гінденбурґа".

„Гінденбурґ служив по черзі тром Німеччинам: цісарству Гогенцолернів, републиці й „третьому цісарству". Цісарство й република завелися на ньому, хоч не хотів їх завести. Третє цісарство його використало, а потім не мало що робити з ним. Нема другого модерного правителя, котрий мав би більше влади від нього, й нема другого, котрий мав би добру волю, але це якраз через нього катастрофальне третє цісарство заняло місце републики, котру Гінденбурґ зобовязався боронити. Гінденбурґ усе був рішений держатися своєї присяги на републиканську конституцію, але він усе, коли ломано конституцію, заховувався зі спокоєм памятника.

„Міліони (Німців) знали, що він щирий, але не знали, що його щирість тільки чисто статична, і тому вони голосували на нього, хоч він не належав ні до їх партії, ні до їх кляси, хоч він належав до світа, котрий для Німців мав кріваві спомини. Вони голосували на нього, бо це він присягнув на цю присягу; можуть повстати анархія, перевороти, переміни, але як довго Гінденбурґ президентом, так довго ця присяга не буде поломана і конституція буде бережена. Ця віра, віра багатьох міліонів, зродилася з доброї волі й довіря, котрі не були позбавлені розумових основ, але вона скоро показалася повним самодурством. Не тільки що ці міліони далися завести в своїх надіях і довірю, але на них теж упали з усею силою нещастя, котрі Гінденбурґ занедбав відвернути.

„Гінденбурґа вибрано вдруге президентом рік перед Гітлеровою контрреволюцією. Ця контрреволюція повелася не тільки тому, що суспільний порядок, проти котрого вона повстала, не боровся проти неї, але й тому, що моральну й матеріяльну поміч контрреволюції дав цей порядок, котрого Гінденбурґ був вибраний начальником, заприсяженим боронити конституцію цього порядку. Хоч контрреволюція ніколи не скривала своїх справжніх цілей і хоч її провідник, Адольф Гітлер, публично заявляв, що він думає розправитись екзекуціями з тими, що присвятили зусилля цілого життя на заведення й утвердження цього ладу, Гінденбурґ не тільки не робив самий нічого, але й параліжував акцію інших. Хоч побідний Гітлер певно мав знищити конституцію, Гінденбурґ, командант републиканської твердині, ні разу не дав приказу боронити її перед загрозливим нападом. На довго перед остаточною побідою Гітлера конституцію справлено так, що кождий параґраф конституції, котрий ґарантував людині основні права чоловіка, перемінено на інструменти знищення цього права. Гінденбурґ і інші офіцири залоги, котрі видержали в твердині зі зменшуючимися засобами й з дрібкою амуниції, не лишили найменшого сумніву, що усі їх симпатії були по боці ворога та що вони раді були впустити до твердині ворога, якщо тільки ворог буде готовий не забирати собі всеї влади, але згодиться поділитись нею з ними. Як тільки Гітлер дістався до твердині, він виставив цілу залогу на такі муки, які не мають рівних у цілій історії нової Німеччини. Лиш у виїмкових випадках, як приміром при охороні фон Папена, міг Гінденбурґ трохи впливати на події.

„Гінденбурґ, жовнір старої Прусії й нездібний на обман, попав у сіти фальшивої легенди. У книжках німецької історії він являється побідником зпід Танеберґа й визвольником Східньої Прусії, хоч битва під Танебергом була би виграна й Східня Прусія була би визволена через попередні розпорядки, пороблені покривдженим ґенералом фон Прітвіцом, та через відвагу ґенерала фон Франсуа. Як побідник і визвольник, Гінденбурґ набрав широкого розголосу, який дав йому (і з ним цілій німецькій високій команді) величезний престіж і фатальний вплив, котрий параліжував німецьку дипльоматію. Завдяки Гінденбурґови й Людендорфови війна перестала бути оруддям політики. Політика стала оруддям війни. Так німецькі армії могли добувати побіди, але німецький уряд не міг заключити мира. І через те кінець-кінців на Німеччину впав розгром, який освітила щойно революція, котра підняла обіцянку свободи, суспільного поступу й міжнародного братерства. Гінденбурґ предложив свої прислуги цій революції. Легенда говорить, що це він попровадив назад домів німецькі армії в добрім порядку та в цей спосіб відвернув загальну анархію. Правда на ділі в тому, що добрий порядок був заведений самий зі себе через ради робітників і жовнірів, вибраних з маси. Гінденбурґ, котрий раз уже передтим пішов був на пенсію (у 1911-тім році; він мав 64 роки), пішов на пенсію ще раз. Його знову відкликано з пенсії в 1925-тім році і при допомозі величезного престіжу вибрано президентом. Сім літ здавалося, що конституція, на котрій опиралась република, мала доброго сторожа в старім вояці з грубим гаркавим виразом та масивними рисами. І так по сімох роках його вибрано знов на другу каденцію, коли йому було 85 літ життя. У другім році цеї каденції републику передано без опору й без протесту на страчення, таке страшне, що цілий цивілізований світ іще досі стоїть повний дива й страхіття. Навіть у віку, такім повнім зради, як наш вік, це була певно одна з найбільших зрад".

Так оцінює значіння особи Гінденбурґа в історії Німеччини „Манчестер Ґардієн". Як усяку оцінку, так і цю можна оспорювати. Не жде признання непомильности навіть самий „Манчестер Ґардієн", котрого основник проголосив як провідний клич своєї ґазети: Опінія має бути свобідна, але факти святі.

„Манчестер Ґардієн" говорить в імени ліберальної революції та републиканізму. У них він добачує цивілізацію світа. Права говорити в імени цих течій йому ніхто не відмовить. Можуть ліберальна революція й републиканізм не подобатись, але й вороги їх признають „Ґардієнови" щиру працю для цих течій, які на його погляд представляють цивілізацію світа.

Р. Гр..

КАНТИСТА ДУША

(Оповідання).

(2)

— Я гадаю, що незабаром черваки на кладовищі будуть мати пир. Та не дуже нагодуєш їх, бо сала в тебе цілком нема і мяса обмаль. У тебе лиш кости, стегна і шкіра.

У Маланича мороз майнув хребтом. Щоби допевнитися, чи Станько справді думає так як каже, спитав:

— Знаю, що ти любиш жартувати. Чи і тепер жартуєш?

Станько, будьтоби обурений, відповів:

— Я жартую хіба при балачці про пусте. З життям і смертю не жартується, бо й смерть не жартує. Коли чоловік зачинає худнути, але виглядати, як ось ти, то йому вже вибиратися на той світ. Глянь на мене! Я багато старший як ти, а мені ще ані сниться умирати!

— Скільки тобі?

— Вісімдесять і шість! — збрехав Станько, додаючи собі цілих шіснацять років.

— Тссс! — зашипів Семен, позираючи зависно на Саву. — Вісімдесять і шість років! Пять літ більше як я. Виглядаєш як саме життя.

— Ще й тепер, по шістьох тижнях панського харчу в арешті! Кажу тобі, їсти дають так, що ну! Попросту як свиню на заріз годували.

Вдоволений з такої відповіди Маланич вже цілком перестав Станька боятися. Хотів бути з ним в добрій згоді, отже став несміло оправдуватися:

— Коли тобі так добре було в арешті, то ти, Саво, хіба не маєш до мене жалю за те, що я доніс на тебе. Знаєш, за того зайчика?

— Мені ані сниться! — відповів Сава весело, успокоюючи Маланича.

— Я тобі не ворог. Я мусів донести на тебе. Мені самому було дуже прикро, коли я мусів зробити так, наче би був твоїм ворогом.

— Ти мусів? — Сава спитав здивований, витріщивши на Сеня широко розплющені очи.

— Очевидно, що мусів. То була крадіж, те, що ти зробив. Закон каже, що про крадіж муситься зробити донос до жандармерії. Право, є правом.

— Та-ак? Може й твоя правда, Сеню. Я не знав того. Я гадав, що тобі так жаль того зайчика, бо ти страшний скупар.

— Не гадай так! — Маланич боронився. — Заяця я тобі не пожулував. Я лиш тому, бо право каже так. Деж би я тобі пожалував... Кому як кому, та не тобі.

— Дуже мене тішить, що ти не такий, як я спершу гадав. Се для тебе добре, бо скупарство прискорює смерть. Чим хто скупіший, тим йому ближче до гробу. А міркую собі, до смерти і до гробу ніхто не квапиться.

Розмова знов зійшла на таке, про що Маланич дуже нерадо балакав. Щоби перейти на що інше, сказав:

— Мене дивує, що ти так довго тягнеш. Ти все такий свіжий, такий жвавий. Ти такий, неначе би зачарований!

— О, ні! Я не зачарований. Ні троха! — заперечив Станько.

— І тебе колись вхопить стареча неміч! — запевняв Маланич.

— Мене ніколи не вхопить! Того я не боюся.

— Чейже вічно не будеш жити! Кождому приходить його час і він вмирає.

— Я годен жити, поки схочу! — сказав Станько і вискалив свої здоровісінькі зуби.

— Іди, дурний! Сміх таке казати.

— Як не віриш, то шкода про те балакати з тобою! — відповів Станько супокійно, й напхав люльку, запалив, і став пускати великі клуби диму. Хвилю оба мовчали. Нанову розпочав розмову Маланич, кажучи:

— Колись можеш занедужати. Недуга може тебе з ніг звалити, або й щось гірше може статися.

— Мене ніяка хороба не вчепиться. Не годна! — відповів Станько і далі пакав люльку, випускаючи облаки диму.

— Яким же способом ти держиш всяку хоробу здалека від себе?

— Сего не скажу!

— Не скажеш мені? Твому старому приятелеви?

— Ні тобі, ні кому іншому.

Маланич присунувся цілком близько до Станька і спитав шепчучи до вуха:

— Ти може маєш який посвячений амулет?

— Ні, не маю!

Маланич, вже цілком зпантеличений, спитав:

— Ні? То щож ти маєш?

— Скажу тобі, — відповів Станько півголосом. — Лиш затям собі, що не смеш повторити нікому. Розумієш? Нікому! Ти перший, котрому виявлю мою довголітню тайну.

— Клянуся тобі десятьма клятьбами, що не повторю нікому.

Кажучи се, Маланич підніс догори два пальці правої руки. Тоді Станько нахилився до його вуха і сказав пошепки:

— Отже уважай! Я, поміркуй собі, маю кантисту душу. Всі інші люди мають душу не кантисту, а круглу. Хіба зрозумієш, що кругла душа круглою дірою лекше вилізе з людського тіла, як душа кантиста. А кантиста душа, круглою дірою не пропхається. Вона скрізь застрягне і з тіла не вилізе.

Маланич витріщив очи і роззявив рот. Аж по хвили спитав:

— Яким способом ти прийшов до кантистої душі?

— Про се треба дуже довго розказувати. Колись, як оба будемо мати час, оповім тобі. Тепер скажу лиш тільки, що маю напиток, який душу робить кантистою.

— Господи! — крикнув Маланич, збентежений. Коби я мав щось таке! Не міг би ти сказати мені, як такий напиток робиться, або де його дістати?

— Ні! Се не будьщо!

— Друже! Не будь такий недобрий!

— Хоч я на тебе кину хлібом, то ти мені провалиш голову каменем. Знов донесеш на мене і мене знов запруть...

— Ні, ніколи! Щоби я так з того місця не встав, як...

— Хоч би я знов вполював зайчика?

— Про мене, скільки схочеш!

(Кінець буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, 18 вересня, в годині 7:30 ввечір точно, в гали де звичайно. Обовязком є кождого члена явитися на цім мітінгу, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Подається до відома членам, що секр. змінив свою адресу і зі всякими відділовими справами удаватись треба на адресу 254 Baden St. — А. Іванів, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє членів, що слідуючі збори відбудуться 23. вересня, в годині 12-тій в гали парохіяльній при Оклей і Гайс вул. Обовязком є усіх членів прибути на ті збори, а передовсім довгуючі коли не хочуть бути суспендовані. Проситься членів не забувати приєднувати нових членів до У. Н. Союза. На мітінгу є важні справи до полагодження. — Микола Гуль, предс.; Мих. Петрів, кас.; Іван Дацьків, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПРОПАГАНДА ПРОТИ СЕБЕ.

У своїй проповіди з нагоди жидівського свята Нового Року відомий рабін Вайз сказав: „Ми (себто Жиди) добре свідомі того, що велику частину упередження проти Жидів спричинили наші приятелі й оборонці з наших власних рядів. Помолімся щиро Богу, щоб наші оборонці руководилися кращою мудрістю, більшою скромністю й здержливістю".

Можна бажати помогти справі, а їй шкодити.

ПРОПАГАНДА, ЩО НЕ ПРОПАГУЄ.

Появилася в Лондоні англійською мовою книжка нацистівського головача, генерала Германа Герінга, під наголовком: „Джермені Рібори". Має на ціли прихилити Англійців до „відродження" Німеччини. Критик газети „Манчестер Гардієн" каже:

„Книжка генерала повна... перекручених фактів. Це справді зовсім не серіозна книжка, а предовжезна пуста базікання до юрби, виголошена одним з тих, котрим ніхто в краю не може спротивитися, бо вони мають абсолютну й безпощадну владу, котрим через те й не може в голові поміститися, як можуть Англійці... не бути такі легковірні, щоби не повірили в те, що їм говорять".

Отже генерал набалакав 160 сторін друку високопарної пропаганди, а поважний англійський тижневик на це каже: „Не гадай, що ми такі дурні, як ти собі думаєш!"

ВЛАДА, ЩО ДЕМОРАЛІЗУЄ.

Та самий факт, що генерал написав грубеньку книжку до Англійців, а Англійці махнули на неї рукою, ще не дає нам властиво ніякого причинку до зрозуміння життя. І не дає нам багато голе твердження *рабіна*, що часто люди, які якусь справу пропагують, її шкодять.

Знаходимо такі чинники в словах рабіна про нездержливість і нескромність жидівських пропагандистів, а ще більше в увагах „Гардієна" про абсолютну владу генерала Герінга. Уваги ці, буцімто ні при чому в критиці книжки, вказують на життєву правду. Мовляв, люди, що мають абсолютну владу й уживають її немилосердно, здушують усякі прояви спротиву проти себе. Не стрічаючися зі спротивом проти себе, вони з часом привикають до безкритичного приймання їх думок оточенням до того ступня, що навіть не представляють собі, як може хотось у світі приймати їх заяви критично.

Так абсолютизм не тільки гнобить людей, які під нього попали, але й розкладає тих, які покористуються абсолютною владою.

ПРОПАГАНДА Й ЗАВЗЯТТЯ.

Дня 27-го січня 1649-го року великий англійський трибунал з 67 суддів засудив на смерть за тиранію, вбивства й зраду нації Карла Першого, англійського короля. Дня 30-го січня королеви зрубано голову.

Цього року, себто 285 літ по тім суді, появилася книжка англійського історика Джошуї Брукеса під наголовком „Виндикейшен оф Чарлз де Ферст".

Як самий заголовок показує, автор поклав собі за ціль виправдати короля Карла Першого перед закидами злочинів, за котрі його засуджено на смерть.

Про ці зусилля Брукеса повважний англійський тижневик „Ню Стейтсмен енд Нейшен" каже коротко:

„Відомо, що історії не можна писати без певного упередження, але пан Брукес такий завзятий сторонник, що переконати може хіба тих, котрі мають уже такі погляди, як він самий".

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Ювилейне свято.

В неділю, дня 26. серпня ц. р., відбулося в Геркімер свято 40-літнього ювилею У. Н. Союза, влаштоване Тов. Запорозька Січ, від. 192 У. Н. Союза. На свято запрошено Союзові відділи з Литл Фолс, Ром, Геркімер, відділ У. Р. Союза і Литовське Товариство.

Панахиду по померших членах відправив о. Кошіль, котрий виголосив теж слово про заслуги У. Н. Союза, як теж підніс велику працю і посвяту основоположників нашої організації.

Саме свято розпочалося пополудні. Свято відкрив гром. Микола Сичак, предсідник 192 відділу, а вступне слово виголосив о. Кошіль. Підкреслив, що ми зійшлися на це свято як діти, щоби достойно відсвяткувати 40-літній ювилей свого Батька Союза. Потім відспівано гимн У. Н. Союза під проводом о. Ялечка.

Молода наша музична сила, гром. Михайло Суханчук, котрий скінчив музичну консерваторію, відограв кілька композицій на скрипці при фортепяновім супроводі панни Стефанії Ялечко.

Святочну і головну промову виголосив гол. рек. секретар, Д. Галичин. Він зложив привіт та зазначив, що отсе ювилейне свято є не тільки святом У. Н. Союза і його членів, але святом цілої української імміграції в Америці. Секретар зясував Союзову ідею допомоги нашому робітництву шляхом обезпечення, як теж допомогу культурному розвиткови нашої імміграції. А зокрема підніс ще заслуги У. Н. Союза біля справи визволення Рідного Краю зпід влади наїзників. Потім передав цифрами, скільки то міліонів виплатив Союз своїм членам титулом посмертного чи допомог. А при кінці заапелював до молоді, щоби горнулася до Союза й перебрала оте велике моральне й матеріяльне добро, нагромаджене її батьками.

Потім молодь відтанцювала вольові й гуртові народні танки.

Суддя Шом підніс заслуги членів У. Н. Союза в геркімерській громаді.

Гром. С. Максимів відспівав сольо, а панна Ольга Стахура відограла фортепянове сольо.

До молоді виголосив промову по англійськи молодий, тут роджений член У. Н. Союза, Михайло Дановяк, яку привитано гучними оплесками.

Потім о. Ялечко навів цілу низку фактів, у яких освітлював велике значіння У. Н. Союза для нашої імміграції як і для Рідного Краю.

Від імени управи міста повитав зібраних містер Арлінтон, висказуючись про місцевих Українців з найбільшим признанням.

На закінчення хор під проводом о. Ялечка відспівав вязанку народних пісень. Свято закінчено відспіванням національних гимнів: американського й українського.

З нагоди ювилею приєднано ось таких нових членів: Іван Брикайло, Іван Чорнобой, Михайло Гривнак, Марія Клебан, Іван Клебан, Томас Томочко, Михайло Томочко, Юстина Варещак, Ольга Вічковська, Анеля Вічковська, Марія Варещак, Катерина Варещак і Микола Варещак.

З нагоди свята переслано на інвалідів до краю через Обєднання $5.72.

М. Сторожинський, секр.

САДАО АРАКІ

На чолі японської армії стоїть генерал, якого імя збагачує фантазії тисяч журналістів, а якого военна слава затріюмфує тих, що в перебільшених барвах бачать зріст потуги японського імперіялізму на Далекому Сході. Звеличано його як імперіяліста, як диктатора, як аристократа-самурая. Саме поняття „самурай" викликує в нас враження понурих воїнів мікада, з їх твердим військовим законом, з їхнім спартанським життям.

Садао Аракі — full general — армії мікада, завтра, хто зна, чи не вожд цілої Японії — це незвичайний вояк. До військових здібностей вмів він долучити високі політичні аспірації, що скоро винесли його морально на чоло державних мужів. Як Мусоліні й Гітлер, Садао Аракі це трибун, par excellence. Він знає психольогію напів свідомих мас, він володіє мовою вулиць, говорить, щоб нічого не сказати, нічю й днем готовий складати ріжні декларації, навіть серед праці в стратегічних своїх плянах.

Син бідного учителя, провів своє дитинство в твердих умовах та бідності, на передмістю Токіо, Йошікара. Любов до дисципліни та контролі власних думок та рефлексій — були його власністю. А що кишеня учителя, — навіть у Японії, — не є ніколи повною, то родина Аракі знала біду, голод і нужду. Тому скоро маленький Садао мусить працювати як копіст, щоб придбати мамі кілька єн на закупно рижу.

В 1896 р. — в 31-шу річницю ери Мейї, — Садао Аракі, серед матеріяльних злиднів, але гордо, здобуває диплом четаря цісарської армії. В твердому житті ні на хвилю не зрікається своїх великих принципів. В 1904—1905 р. у війні з Росією він хоче побіди. Раненого й декорованого, його іменують поручником. В 1909 р. назначено його військовим аташе в Росії, — а два роки пізніще до генеральної булави (штабу) японської армії. В час світової війни Садао Аракі, як командант дивізії — бореться на російськім фронті проти центральних держав. Почуття спільноти зі сірим вояцтвом та зрозуміння його долі надало йому імя вояка-патріота.

В 1921 р. в Японії починається масовий рух суспільний проти великих капіталістів, званих — шугунат. Цей рух очоловлюють тисячі молодих офіцирів, що в 70% походять з бідних сіл, безпощадно визискуваних великим капіталом. Це Садао Акакі, — син бідного учителя, self-made man, що взяв на себе хрест цієї боротьби. Бо він знав пекло села, де темні селяни були жертвою розгнузданого капіталізму, де працьовано по дванацять годин денно, без ніякої суспільної опіки, синдикатів, обезпечень. Цей рух під назвою „національ-марксизму" захопив цілу армію, що рівнозначне з половиною цілого населення. Не зважаючи на страшну назву, рух цей не має нічого спільного з історичним матеріялізмом Маркса або комуністичним інтернаціоналізмом Леніна. Він є суто внутрішно-японським, з патріотичною кличкою: за Імператора й Вітчину! — Бо що можна робити в Японії без зікада, коли він є батьком всіх Японців, — а вони всі — його дітьми?...

Маючи за собою цілу армію, Садао Аракі не пішов слідами пучів, що такими модними стали, та силою не перебрав влади у свої руки. Бо закон мікада забороняє військовим співпрацювати з урядом, чи політичними партіями, з вийнятком міністра війни. І певно в теперішній горячий час Садао Аракі не покине улюбленого рікузуншо (міністерства війни). Зовнішня ситуація Японії цього вимагає. Сам Аракі заявив одному журналістові: 1935 р. як в Европі й Америці так і в Японії, ця дата запишеться кровавими буквами в призначенні цілого людства! По перше — це морська конференція, від якої рішення залежатиме много японська революція. Цілі міліони Японці, засліплені цею датою, ждуть з тривогою та вірою в нову добу для Японії. Та за всі ці роки, відчуває та бачить найбільше — Садао Аракі.

В останніх часах принесла преса про назначення Садао Аракі японським представником в Манджурії. Це другий невральгічний вузол, від якого залежатиме доба 67 міліонів Японців. Поява Садао Аракі в Манджу-куо — многозначна. Тут японський імперіялізм, гнаний нуждою та волею за життям стисненої Японії, — як відомо, схрещує впливи та комуністичні заборницькі затії большевиків. Нарушення границь Манджу-Куо, це зранення серця Японії.

Садао Аракі — це прекрасний знавець Росії. Він сам сказав: „Про Росію від самого початку моєї військової служби я багато студіював, читав, передумував. Я й не перестаю думати ні на хвилю".

Два грядущі роки — будуть рішаючими для Японії, — а хто знає, чи не для цілого світу. Військовий геній Садао Аракі заблисне в цілій своїй величині... Хто знає, чи не просвічує йому зірка Гінденбурга зпід Таненберга, чи Фоша знад Марни?...

А може він, — як безсмертний Того зпід Цушіми, спасе Японію? Трицять літ тому адмірал Того зломив чи не на все морську силу білої Росії...

Садао Аракі найбільший противник червоної Москви на Далекому Сході. Найнебезпечніший охотник безпосереднього нападу на СССР та зломання на все потуги Росії в Азії. Люди типу Садао Аракі поразок не знають. Як колись Того на воді, так тепер Садао Аракі — доведе діло до кінця, до побіди!

Бо Садао Аракі вірний лиш одній доктрині: служба цісареви й нації, що творить разом його Бога!

Він, як всі Японці, вгине скорше, заки побачить наругу вітчини! Не дармо 2000 літ Японія вільна та незалежна, мимо свого убожества, мимо землетрусів, що мов хатки з карт, змітають цілі села й міста.

Перед Садао Аракі, ще одно завдання: спасти вітчину. Він це зробить.

Бо Садао Аракі — це воля на послугах одної містики: любови Японії.

В. Душник,
Бельгія.

ПОЗІР! ЕЛІЗАБЕТ, ЛІНДЕН І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Загальний Комітет усіх Товариств, Братств і Сестрицтв запрошує всіх доокружних Українців на

ЛЕКЦІЮ

посла АНДРЕЯ ГРИВНАКА

У ВІВТОРОК, ДНЯ 18-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1934 РОКУ

В ГАЛИ У. Н. ДОМУ, 214-216 ФУЛТОН УЛ., ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.,
в годині 7:30 ввечір.

На ту ЛЕКЦІЮ запрошується усіх доокружних Українців. 216

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧІЙ УКРАЇНІ УЛАШТОВУЄ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В САЛІ WEBSTER MANOR, 125 E. 11th ST., NEW YORK CITY

В СУБОТУ, ДНЯ 20-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1934 РОКУ

Початок в годині 8-мій ввечір.

Увага: Зогляду на важну ціль просимо всі організації і товариства в Ню Йорку і околиці в той день ласкаво здержатися від уладжування підприємств і прибутй до нас у гості. 187

ОРХЕСТРА М. ГАЙВОРОНСЬКОГО

починає свої

ПРОБИ

на

15-ГО ВЕРЕСНЯ С. Р. (SEPTEMBER 15, 1934)

о годині 10-тій рано

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Теффі.

НА ЛІТНИЩІ.

Як довго Іван Петрович просив відпустки, а дістав її щойно в липні.

Його родина вже довго була на селі, а й він мав лише одно бажання: щоби чимскорше знайтися серед природи.

Як їхав залізницею, писав в „Деннику":

„Тужу за тим, щоби вже доторкнутися природи. Лицем припаду до землі; віддихатиму повними грудьми, щоби впитися її незвичайною силою та щоби, як грецький Антей, кинутися наново з новою силою у життєву боротьбу".

Серед таких думок Іван Петрович приїхав на стацію. На пероні ждав на нього візник, якого йому післали.

— А де пані? А панночка? Чому не виїхали мені на стрічу? Невже — борони Боже — хорі?

Візник відповів спокійно:

— Положилися спати.

— Не може бути, не може бути, щоби так вчасно клалися. Та зате встають раненько, перед сходом сонця. Знаю я їх.

І по дорозі, на возі, Іван Петрович укладав собі пляни нового життя:

— Вставатиму найвчасніше в шестій годині. Часом і раніше, щоби бачити схід сонця. А потім зараз із ліжка в ріку. Ріка, щоправда, холодна, та зате чоловік увесь день чується молодий та свіжий. Потім, склянка молока з разовим хлібом і на коня, на прогульку. Якщо деколи й падатиме дощ — не шкодить. Надягне чоловік дощову нагорту — тай у похід! Треба загартуватися. Потім легенький сніданок. А поприщ це працюємо, працюємо, мій любий! Перед сніданком із дітьми кілька хвилин крокета або теніса, а після лагідного сніданку зібрати дітей тай у ліс із ними. Уладжуватимемо й дальші прогульки, а як лише стане смеркатися, помаленьки, вечеряти тай дещо перечитати, а потім у Морфеєві крила. Чудово: начитаюся гарних річей, а всі знаменито покріпимося.

До хутора було вісім верств. Приїхав трохи менше як за годину.

— Не будіть пані. Хай виспиться. А то змучиться.

Розмістився в канцелярії, випив склянку чаю тай заснув. Як пробудився, годинник показував пів до дванацятої. Зодягнувся та пішов у гостинну кімнату. Всі були за столом і пили чай та їли шинку.

— Що це, діти: легеньке снідання?

— Так, ми щойно повставали.

— Що? — щойно тепер?

— Так, чомуж би ні? Таж іще нема навіть дванацятої.

Іван Петрович глянув на жінку, жінчину сестру та дітей. І більше нічого не спитався.

Всім лиця заокруглились, очі трохи вибалушились, а уста повні масла. І коли проковтували булку з шинкою та маслом, очима шукали другої та третьої...

— А маєте що читати?

— Маємо, здається мені, якісь старі числа „Ниви".

— Що, „Нива"?!

— А так, і того нам забагато.

— Гм, трохи жаль, та оставлю це. Одначе хто піде зі мною на прохід?

— Не виплатиться. Саме застелюють до обіду. Краще після обіду.

— Та після обіду спека, — запримітила жінчина сестра.

Небаром усі поважно засіли за стіл, їли довго й обильно, а темою балачки була якась курка, яку зїли тому два дні з якимсь знаменитим грибовим сосом.

По обіді Іван Петрович пішов у свою робітню, полагодити свої орудки. Саме хотів узяти якусь книжку, щоби читати, коли нараз відкілясь вискочила інша симпатична курка з папіроскою в устах. То була його жінка. Вона спитала його, чи не хотів би раків.

Іван Петрович пішов із жінкою у гостинну кімнату, вибалушивши очі:

— Які раки? Відкіля тепер нараз раки?

У гостиннім кімнаті сиділа жінчина сестра Лідія та по мистецьки їла великі червоні раки.

— То страшне, — хвилювався Іван Петрович — ще нема навіть дві години, як ми обідали!

Цей протест не мав ніякого впливу. Чути було лише хрускіт ракової душпи. Іван Петрович не міг інакше, а й собі сягнув по одного великого вусатого рака.

В пятій годині підвечірок. Така дрібничка: чай, сендвічі, овочі, мороженє, компот і тісточка. Після того поклалися на лежаки та відпочивали до вечері. Вечера була обильна, така, що зараз після неї треба було покластися в ліжко. Іван Петрович, заки поклався, написав у свому „Деннику":

„Я і моя жінка маємо дуже мало однакового. Вона з жінки перемінилася в звичайну пережовуючу істоту. Я почуваюся наче привязаний орел, на якого крилах висять жінка, діти та жінчина сестра". Хотів іще щось написати, та не міг — заснув.

І прийшов кінець липня.

— Що з тим обідом? Ось уже перша година, я вмираю з голоду, а обіду все ще нема.

— Зажди, ще не готов. Ти міг би, зрештою, піти до ріки, викупатися. Ти й так мені надокучив — усе літо говориш, що підеш на ріку, а ріки ще навіть не бачив.

— Так, ще що? Я не дурний, в таку спеку! Де Лідія?

— Не знаю. Мабуть читає „Ниву".

Знову мучиться з книжкою! І це має бути відпочинок?! Літом треба відпочивати, а не мучитися з книжками. Не знати, чи той господар принесе раки? Щоби чоловік мав по обіді дещо перекусити...

— Чейже після обіду не підемо на прохід? — спиталася жінка.

— Прохід? Чи ти, жінко, при здорових змислах? Я вчора вечором говорив лише так — як то добре було б, щоби не захмарилося, не похолодніло. Е, тоді можнаб піти на прохід, та не тепер, у таку страшну спеку.

При обіді каже жінка:

— Наймичка мені каже, що кухарка Трохимовська вміє пекти новгородські пиріжки...

— Що?! Неможливо! Якіж вони? Добрі? — відізвався батько родини.

— Знамениті! З бараболею та бурачками...

— Що ти кажеш! А як їх їсться: з маслом, чи...

Вечором написав у „Деннику":

„Ми рішучо не погоджуємося! Де тут любов?! Ось уже третій день, як у хаті нема огірків. Вона не розуміє, що я робітник, що мені потрібно нових сил, як Антееви"...

ГРОШІ ДО КРАЮ ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛАРАХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ на всі лінії до краю і з краю до Америки. Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.

ПРОДАЄМО І ВИМІНЮЄМО доми і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей. В кождій справі просимо кождого Українця в Америці удаватися в повнівших справах до свого українського бюра котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:

ANTHONY D. PASHUCK

322 NORTH 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

Як Бернард Шов пізнає журналістів.

— Кожний пересічний чоловік — каже злобний Бернард Шов — знає пересічно раз на день щось нового. Колиж стрінете чоловіка, який нічого не знає, то це напевно журналіст.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

На Старий Край.

Українська Демократична Січ в Клівленд, О., заколядувала минулих Різдвяних Свят $88. Розходу було $10, осталося до висилки $78.

Жертви зложили: по $3: о. М. Запаринюк, В. Чайківський; по $2: Я. Колодій, Н. Бежик, І. Іванців, Г. Олійник, І. Мазур, О. Климкович, К. Костик; В. Волошин $1.95; Сидір $1.50; по $1: Д. Лакош, Д. Брошко, П. Литвак, А. Гевусь, І. Лазірко, В. Юрчишин, М. Левицький, М. Колодій, І. Кость, С. Кость, Д. Старявський, Н. Каік, Г. Степаник, Скуба, П. Доманський, Д. Которош, Д. Токар, Д. Токар, П. Свідрик, В. Козир, І. Добровольський, Н. Чубінський, М. Тарнава, Д. Лупань, І. Жук, А. Станґредчук, И. Рекрут, В. Попович, Софія Стахів, М. Мазур, Г. Коваль, Г. Кальницький, І. Пукач, Ст. Морозович, В. Габіль. С. Кузик, І. Теличка, Ф. Мечковський, І. Дзюбак, Н Сеник, В. Потюк, М. Лупань, Т. Яким, І. Ганич, В. Антонів, Г. Кость, И. Запоточний, П. Головчак, В. Репужинський, В.. Курч, А. Біпинський, М. Ящак, д-р Михаленко, С. Бурий, Ґаль, Т. Футрик, С. Підзирайло; о. В. Мереньків 55 ц.; по 50 ц.: И. Стахів, Д. Заяць, Т. Мураль, В. Волянський (мол.), О. Малаховський, В. Волянський (стар).), Н. Слободян, Н. Русиник, Ю. Ков, С. Данилик, В. Сеник, В. Сич.

Гроші вислано як слідує: 60 дол. до Обєднання з призначенням 15 дол. для Військової Орґанізації 15 дол.; інвалідам 15 дол.; Рідній Школі 10 дол.; вязням 5 дол.; на Музей Визвольної Боротьби в Празі 5 дол. Окремо вислано 5 дол. на Робітничий Дім у Львові і 5 дол. на Жіночий Світ у Пітсбурґу, а 8 дол. лишилося ще в касі Січи.

Петро Свідрик,
писар фін.

УКРАЇНСЬКА НАР. ШКОЛА при 106 ул. в Ню Йорку зачинає ВПИСИ дітей і НАУКУ В ПОНЕДІЛОК, 17. ВЕРЕСНЯ (Sept.) в UNION SETTLEMENT HALL, 231 E. 104 ST., NEW YORK CITY.

Комітет Школи просить ширих Українців, замешкалих в Гарлем, вписувати своїх дітей до школи. По ширші інформації і вписи дітей можна удаватись до секретаря Шкільного Комітету **Н. Стельмащука, 57 E. 103 St., Apt. 9.** 216,-

Комітет Школи.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕҐРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною ґарантією ПОМАГАЄМО нелеґальним леґалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішних обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

УВАГА! — УКРАЇНСЬКІ РАДІО СЛУХАЧІ!

ЮРОПІЕН РАДІО КОМПАНІЯ, ріг 10-тої вулиці і Евеню А в Ню Йорку проголошує КОЖНОЇ СУБОТИ українську програму зі стації WBAB, 1300 Kilocycles. — Просимо не забудьте накрутити своє радіо на цю стацію і послухати цеї програми, що починається в годині 12.30 пополудни.
286с- (Огол.)

ПРИСТУПНІ ЦІНИ

В таких часах, як тепер, мало хто може не зважати на справу коштів. Це є одинока причина, чому ми кладемо такий натиск на наші приступні ціни.

Якість нашої услуги поборює всяку конкуренцію; наші ціни є такі низькі, що безумовно кожда родина є здивована і вдячна.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45 ц.
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75 ц.
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50 ц.
Мала Історія України, І. Крипякевича	15 ц.
Початкова Ґеографія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75 ц.
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35 ц.
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85 ц.
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський	35 ц.
Збірник Народніх Пісень в укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Філярет Колесса	25 ц.
Співаймо, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса	15 ц.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"S V O B O D A,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК, ЯКІ ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ ВАРИТИ.

НОВА КУХНЯ вітамінова	$ .75
ДОМАШНЯ КУХНЯ, або як варити і печи	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНҐЛІЙСЬКИЙ КУХАР	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНҐЛІЙСЬКА КУХАРКА, практичні поради і пояснення в українській мові, як варити і печи на анґлійський спосіб	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"S V O B O D A,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Славянсько-американський день.

Злучена Рада Славянських Демократичних Клюбів Великого Ню Йорку, Славянська Ліґа Американсько-Демократичних Клюбів з Квинс Кавнті і Славянська Ліґа Американських Виборців влаштовують спільно в неділю, дня 16. вересня, в Нешенел Гол Парк у Вінфілд, Л. Ай., „Славянсько-американський День". Отсе перший раз вдалося злучити оті всі славянські орґанізації до спільної акції, а отсей початок заповідає далекосяглі наслідки. Славяни становлять у Ню Йорку велику силу, а не відгравали досі визначнішої ролі тільки тому, що розбиті, що не змогли при ріжних виборах виставити свою власну лісту, зокрема своїх кандидатів.

В тім обєднанню славянських сил відграють першу ролю Українці. Вже з того боку заслугує цей рух на особлившу увагу з боку українського громадянства. На „Славянсько-американський День" прибудуть визначні американські особистости з демократичної партії й заберуть там слово. З Українців говоритиме адв. М. Пізнак.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Українське Ревю.

„Індепендент Водевіл Букінґ Офісес, Інк." проголошує, що на днях випускає на американську сцену „Юкраініен Ревю" під проводом українського балетмайстра Теофіля Юрченка. Будуть співи, танки і музика. Перший виступ буде в найближчих днях в Меджестік театрі в Джерзи Сіти, Н. Дж.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Не стало доброго громадянина.

Передчасна смерть скосила життя Гната Гаврилюка, члена нашого товариства Українського Клюбу Поступового, відділу 70 У. Н. Союза. Похорон відбувся в понеділок, дня 10. вересня ц. р., підчас якого церква була заповнена членами товариства і сусідами та знакомими небіжчика.

Покійний Гнат був кинений за океан, як більшість нас, лихою долею. Та, перебуваючи в прибраній країні, ріжнився він від нас в багатьох справах. Був сином українського села й без вищої освіти, але мав дар купецький. Розуміючи вагу купецтва для українського народу, простудіював це діло і заложив в нашому місті хоч маленький, але дуже взірцевий склеп білля, в котрім обслугував дуже ввічливо і чесно як своїх так і чужих покупнів.

Головною прикметою, якою ріжнився покійний Гнат від багатьох наших купців, було використання вільного часу на читання ріжних українських часописів і книжок. Все прочитане, а головно те, що відноситься до боротьби українського народу за волю, він здорово роздумував, а, виробивши собі у всякій справі свою власну опінію, не ховав її для себе самого, але ділився з кождим, хто хотів його слухати. Тим зєднав собі багато прихильників, котрим час від часу пригадував їх обовязки супроти рідного краю.

Покійний Гнат був перший з членів нашого товариства, котрий зрозумів старий клич наших передових людей, що „в лучности сила", і перший прочитав на зборах товариства свої думки про злуку відділів в нашім місті в один могучий відділ У. Н. Союза, котрий багато успішніше міг би втягнути українську молодіж в ряди У. Н. Союза.

Думка ця, хоч до нині не здійснена, далі кружляє в головах багатьох свідоміших Українців, що змагають до її здійснення в будучности.

Згадати треба, що не було майже ніякого українського свята, на які покійний Гнат особисто не явивсяб і не поміг морально і матеріяльно доброму ділу.

Коли минулої весни прийшла сумна вістка, що пожар знищив Денисів, тернопільського повіту, себто його рідне село, Покійний перший поспішив з матеріяльною помічю і до самої смерти продумував способи для збірки жертв потерпівшим односельчанам. Так щиро любити своє село і свій рідний край може тільки свідомий Українець.

Почувши сумну вістку про його смерть, майже кождий мешканець його рідного села спімне небіжчика Гната цілком певно „не злим тихим словом". Спімнуть його також і всі краєві установи, бо на кождий їх клич про поміч, відзивався Покійний з щирою лептою. І особливо для тих, що боролися ни борються за волю України.

Цих кілька слів начеркнули ми на примір собі самим і тисячам наших родимців. Хай Покійний буде нашим дороговказом до лучности, до взаїмної допомоги, до братської любови тут на чужині, і до помочі нашому народови в його боротьбі за волю України, за право „жити по своїй волі, на своїй землі".

Вкінці ми вдячні американській матері-землиці, скропленій святою кровю борців за її волю, що приняла до свого лона чесного нашого товариша і щирого сина Великої України, котрий готов був кождої хвилі пролити свою кров за її посестру по другім боці океану, його любу Україну.

Члени й уряд Українського Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союза:

Д. Мадай, предсідник;
І. Білобрам, касієр;
І. Гелета, фін. секретар;
В. Кушнір, рек. секретар.

ПАСІЧНИК УКРАЇНЕЦЬ

продає липовий мід, ґарантований, 5-фунтова цена 80ц. Голоситися по гуртовий опуст до:

WASYL OKREPKI
Star Road, Newark Valley, N. Y.

МИХАЙЛО ДРЕЙ
(MICHAEL DRAY),

масажист. Уживає найновіших метод у масажуванню недужих людей. Інформації безплатно.
2145 MAPES AVE. BRONX, N. Y.
Телефон Fordham 7-10191.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1687.

DR. M. SMITH

має свою канцелярію під ч:
234 E. 5th ST., NEW YORK, N. Y.
між 2-гою і 3-тою Евеню.
Години: 12—2; 5—7 пополудни.
Tel.: DRydock 4—2486.

Три великі лікарі.

Славний лікар Ду Мулін, умираючи, сказав до лікарів, які окружили його ліжко:

— Панове, я лишаю по собі трох великих лікарів.

Приявні лікарі, думаючи, що він назве когось з них, приступили ближче, щоби почути їх імена. Якеж було їх здивування, коли почули:

— Так, три лікарі, якими є вода, руханка й діета. Колиб люди більше вдавалися до них, то менше хорувалиб.

Вірител прийшов до довжника та застав лише наймичку.

— Що, невжеж усе це ваш пан не має грошей? Таж кажуть, що ваш пан дістав віпа міліон долярів, як оженився тому тиждень.

Наймичка: То правда, пан дістав міліон, та мусить насамперед зміняти, не має дрібних.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЯКОУЧИТЕЛЬ шукає посади; провадить хор, школу, театральні вистави, концерти і т. п. Рівнож є добрим інструктором січових вправ. Услівя легкі. Голоситись до: 215-16
DIAKOUCHYTEL,
212 E. 10th Street, New York, N. Y.

ВДОВА пошукує чоловіка до роботи на фармі, без дітей, від 45 до 48 літ. Фарма при стейтовій дорозі близько міста. Прошу голоситися на адресу: 215-16
Mrs. KATJE SELLICK,
LEBANON, CONN.

НА ПРОДАЖ ПРАПЕРТИ з бизнесом або без бизнесу, або возьму спільничку з малим капіталом. Голоситись листовно на адресу: 216-7
JULIUS GRAMCZESKI,
44 Pierre Ave., Garfield, N. J.

„Р И З Н И Ц Я"
СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ,
131 RIVERSIDE DRIVE (at W. 86 St.)
NEW YORK, N. Y.
Telephone: ENDICOTT 2-1618.
251 S. Olshanska

А Д В О К А Т
В. К У З Ь М А
241 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.
над Банком Fidelity Union Trust Co. 4-тий поверх.
Години: від 9. рано до 5. пополудні.
Telephone: Bigelow 3-7303.

MAJESTIC THEATRE, GROVE & Montgomery Sts., Jersey City, N. J.
SUNDAY to WEDNESDAY,
Sept. 16—19, 1934.
THE INTERNATIONAL REVUE
featuring
The Ukrainian Entertainers Singers, Dancers & Musicians.
Other headline acts. — Double Feature everyday.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД УГЛЯ
під ч. 76 Street & East River, New York City, доставляє угля по цілому Мангетен, Бронкс і Бруклин по найтанших цінах. Проситься чесних українських громадян памятати на наш клич: „СВІЙ ДО СВОГО". За угля відповідає Pitt Coal Corporation of New York.
Торговець І. В. Березницький.
Telephone GRamercy 7-1419

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і віходові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм. горло, легені, віддихові і інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви нерозумієтеся, удайтеся до д-ра Зінса з довірям.
X-Рей і екзамінація крови.
Вприскування сироватки і щеплінок.
Умірковані ціни. — умови вдоволяючі вас.
ПОРАДА І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
DR. L. ZINS
25 літ медичний практик
110 East 16 ST. N. Y.
(межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9 рано до 8. веч.
В неділі від 9. рано до 4. пополудни.

МАСТЬ НА ГОСЕЦЬ.
Добра на болі в крижах, опухнення, болі в жилах, гостець, лишаї, сверблячки і на всякі рани. Вишліть ... центів моні ордером; можемо вам вислати і за післяплатою (C.O.D.). Почтову пересилку оплачуємо самі. До Канади висилаємо тільки за попереднім одержанням належитости. Можете писати по українськи.
AKOSI SALVE Co.,
Dept. 1. Box 233, Lorain, O.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Tel: Orchard 4-2568

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 28. СЕРПНЯ. — БІЙ КОЛО ГЕЛЬҐОЛЯНДУ.

(46)

BEATTY

8/28 © 1934 by United Feature Syndicate, Inc.

Перший морський бій відбувся між німецькою та британською фльотою на Німецькім морі біля острова Гельґолянд. Тут біля німецької морської бази британська фльота під командою адмірала Біті затопила один німецький кружляк та три торпедовці. Британська ескадра стрінула німецьку 25 миль від Гельґолянду й негайно вступила з нею в бій. Зпочатку зі сторони британської були лише торпедовці. Вони почали відходити геть від значно сильніших німецьких сил. Біті післав на підтримку їх першу ескадру легких кружляків, які не могли змусити німецьку ескадру припинити свою погоню за торпедовцями. Тоді адмірал Біті вислав важкі кружляки й великі панцирники. Це змусило Німців відійти з великими стратами, не завдавши відповідної шкоди британській фльоті.

В місті Шарлерой на залізничій стації зібралися натовпи людей, які старалися втекти від німецької інвазії. Біля потягів і в будинках стації був великий натовп, коли почувся свист шрапнелі, що пробила дах та стелю стації. Шрапнеля розірвалася в будинку стації, завдавши багато шкоди. За першою шрапнелею полетіла друга, третя й т. д. Стало ясно, що німецька артилерія почала обстріл стації, який спричинив паніку та руїну стації.

Японські війська почали висідати на березі Квантунського півострова, щоби звідти розпочали наступ на німецьку концесію Кіо-Чао. Нечисленні німецькі війська не могли дати відповідного опору і Японці майже без бою висаджували свої сили на беріг. Японські важкі кораблі не могли підійти близько берега, а тому висідання Японців прикривала артилерія з британських легких воєнних кораблів, які були тоді на Далекому Сході.